

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 201/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného spoločnosťou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., Masarykova 13, Prešov, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Patrik Palša, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Cob 62/2016 zo 14. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA, Masarykova 13, Prešov, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Patrik Palša, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 62/2016 zo 14. júna 2017 (ďalej len „namietaný rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ adresoval 19. novembra 2007 Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) žalobný návrh, v ktorom žiadal zaviazat' žalovanú k povinnosti zaplatiť mu sumu 8 274,41 € spolu s príslušenstvom z titulu plnenia ručiteľského záväzku za žalovanú voči veriteľovi – špecifikovanej stavebnej sporiteľni, kde hlavný záväzok žalovanej vznikol na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere (ďalej len „zmluva o úvere“), ku ktorej sťažovateľ pristúpil ako ručiteľ. V zmysle argumentácie žalobného návrhu z dôvodu nesplácania predmetného úveru žalovanou ako hlavnou dlžníčkou záväzok voči veriteľovi plnil sťažovateľ ako ručiteľ. V priebehu vedeného konania pred okresným súdom bol zo strany sťažovateľa ako ručiteľa celý dlh vyplývajúci zo zmluvy o úvere postupne uhradený, čomu zodpovedalo rozšírenie žalobného návrhu o všetky ďalšie uhradené splátky úveru. Rozsudkom okresného súdu z 10. marca 2011 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi sumu 17 598,51 € spolu s príslušenstvom, pričom v časti uplatňovaného

nároku bola žaloba zamietnutá z dôvodu žalovanou úspešne uplatnenej námietky premlčania. Na základe odvolania žalovanej bol uznesením krajského súdu z 3. novembra 2011 uvedený rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušený a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení veci sťažovateľa okresnému súdu tento rozhodol druhým rozsudkom č. k. 18 Cb 161/2008-364 z 15. februára 2013 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“), ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom z 22. apríla 2014, ktorým prvostupňový rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a súčasne pripustil dovolanie na otázku v tomto znení: *„Je prípustné, aby na právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere uzatvorenej podľa ustanovení Obchodného zákonníka a z nej vyplývajúceho ručenia, pri nárokovani si vrátenia plnenia ručiteľom, ktorý splnil veriteľovi za dlžníka, bol návrh ručiteľa zamietnutý pre výkon práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ktorý nepožíva právnu ochranu a je v rozpore s dobrými mravmi.“* Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na základe dovolania sťažovateľa uznesením z 23. júna 2016 (ďalej len „prvé dovolacie rozhodnutie“) napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Následne po vrátení veci krajský súd namietaným rozsudkom prvostupňový rozsudok okresného súdu ako vecne správny opäť potvrdil. Dovolanie sťažovateľa podané proti namietanému rozsudku krajského súdu bolo uznesením najvyššieho súdu z 30. mája 2019 (ďalej aj „druhé dovolacie rozhodnutie“) podľa § 447 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) odmietnuté.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ, prezentujúc tak skutkový rámec svojej právnej veci, ako aj argumentáciu konajúcich súdov, dôvodí, že mu postupom všeobecných súdov vrátane postupu najvyššieho súdu v poradí v druhom dovolacom konaní bola odňatá možnosť konať zákonom ustanoveným spôsobom. Sťažovateľ sa totiž domnieva, že odvolací súd pri rozhodovaní v jeho právnej veci nerešpektoval záväzný právny názor, ktorý vyslovil najvyšší súd v prvom dovolacom rozhodnutí, a ani jeho pokyn, ktorým bol odvolací súd v zmysle § 455 CSP viazaný. Sťažovateľ je rovnako toho názoru, že aj najvyšší súd v druhom dovolacom rozhodnutí neakceptoval svoj vlastný právny názor vyslovený dovolacím súdom v predchádzajúcom dovolacom konaní. Sťažovateľ krajskému súdu

vytýka aj porušenie § 199 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd dbá, aby výpoveď svedka nebola ovplyvnená jeho prítomnosťou na pojednávaní. Na tomto mieste sťažovateľ konkretizuje a uvádza, že odvolací súd vypočul špecifikovanú svedkyňu (ktorej výpoveď pri rozhodnutí veci zohľadnil) aj napriek tomu, že ho sťažovateľ ako sporová strana pred začiatkom uvedeného výsluchu upozornil na existenciu citovanej zákonnej prekážky, teda že bola uvedená svedkyňa prítomná na predchádzajúcich pojednávaniach, v rámci ktorých bola poučená, že pokiaľ sa bude zdržiavať v pojednávacej miestnosti, nebude môcť v budúcnosti prípadne podať svedeckú výpoveď. Napokon sťažovateľ dôvodí, že namietaný rozsudok krajského súdu nespĺňa ani požiadavku náležitého odôvodnenia rozhodnutia, keďže v ňom prezentované dôvody nemožno ani po skutkovej a ani po právnej stránke považovať za dostatočné.

4. Sťažovateľ, odvolávajúc sa na všetky prezentované argumenty, formuluje námietku porušenia všetkých svojich označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu namietaným rozsudkom krajského súdu, označený rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil vec sťažovateľa krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom namietaným rozsudkom krajského súdu, dôvodiac, že tento v rozpore s § 455 CSP nerešpektoval záväzný právny názor dovolacieho súdu, formulovaný v prvom dovolacom rozhodnutí, vyložil si jeho záväzný pokyn svojvoľne a porušil tak princíp právnej istoty, ktorý chráni účastníkov konania pred nepredvídateľnosťou súdnych rozhodnutí. Sťažovateľ rovnako poukazuje

na porušenie požiadavky súvisiacej so zabezpečením objektívnosti svedeckej výpovede, formulovanej ustanovením § 199 ods. 1 § CSP, a v neposlednom rade krajskému súdu vytýka, že svoje rozhodnutie náležite nezdôvodnil.

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

12. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

13. V zmysle záverov prechádzajúceho bodu odôvodnenia tohto uznesenia sa ústavný súd pri posúdení namietaného rozsudku krajského súdu sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa, ktorú v konaní o svojej právnej veci uplatňoval, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný

charakter, či odôvodnenie právnych záverov, ktoré krajský súd v namietanom rozsudku formuloval, zodpovedá požiadavkám kvalitného odôvodnenia súdnych rozhodnutí a či namietaný rozsudok z pohľadu aplikácie § 455 CSP rešpektuje princíp právnej istoty.

14. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 12 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o vecnej správnosti napadnutého prvostupňového rozhodnutia, ďalej tiež s obsahom uvedeného prvostupňového rozsudku okresného súdu, s odôvodnením prvého dovolacieho rozhodnutia, ako aj s relevantnou právnou úpravou, ktorá bola v právnej veci sťažovateľa aplikovaná.

15. Podľa § 265 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa ustanovenia § 199 ods. 1 CSP súd dbá, aby výpoveď svedka nebola ovplyvnená jeho prítomnosťou na pojednávaní. Každého svedka súd vyslúchne samostatne, v neprítomnosti svedkov, ktorých ešte nevyslúchol.

Podľa ustanovenia § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

16. V odôvodnení prvostupňového rozsudku, ktorým bola žaloba sťažovateľa zamietnutá, okresný súd uviedol, že bolo v konaní preukázané uzavretie zmluvy o úvere medzi veriteľom (špecifikovanou stavebnou sporiteľňou) a žalovanou ako dlžníčkou, pričom hlavný záväzok žalovanej bol zabezpečený ručením zo strany dvoch ručiteľov, a to dcéry dlžníčky a sťažovateľa (zaťa dlžníčky). V prospech účtu žalovanej poukázal veriteľ celkovú sumu 599 000 Sk, pričom sťažovateľ, ktorý mal k účtu žalovanej dispozičné právo, uskutočnil najprv výber hotovosti v sume 450 000 Sk a potom prevod prostriedkov v sume 149 000 Sk v prospech svojho podnikateľského účtu. Keďže dlh zo zmluvy o úvere nebol riadne plnený, na základe žaloby veriteľa zaviazal Okresný súd Bratislava II rozsudkom

z 11. apríla 2007 žalovanú a oboch ručiteľov zaplatiť veriteľovi zvyšnú dlžnú sumu s tým, že plnením jedného z troch žalovaných v rozsahu jeho plnenia zaniká povinnosť ďalších žalovaných. Okresný súd v prvostupňovom rozsudku ďalej dôvodil, že v prejednávanej veci mal sťažovateľ ako žalobca bremeno tvrdenia, že ako ručiteľ plnil dlh pôvodnému veriteľovi z úveru poskytnutého žalovanej, keďže tento úver nebol zo strany žalovanej splácaný, a tiež bremeno tvrdenia, že žalovanej finančné prostriedky z poskytnutého úveru skutočne odovzdal. Okresný súd konštatoval, že splatenie úveru namiesto žalovanej sťažovateľ preukázal, no v konaní nepreukázal, že žalovanej prostriedky z úveru odovzdal, keďže sa žalovaná v konaní bránila tvrdením, že úver nesplácala z toho dôvodu, že sťažovateľ jej finančné prostriedky z úveru nikdy skutočne neposkytol. Okresný súd zdôraznil, že sťažovateľ v tomto smere žiaden relevantný dôkaz o odovzdaní peňazí žalovanej nedoložil. Okresný súd považoval označenú okolnosť za dôvod, pre ktorý žalobe sťažovateľa nevyhovelo. Ďalej tiež okresný súd dodal, že v súlade s názorom odvolacieho súdu na posudzovanú právnu vec aplikoval § 265 Obchodného zákonníka, vychádzajúc z § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého právne vzťahy, uvedené v odseku 1, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon. Pritom jednou zo zásad, zakotvenou v § 265 Obchodného zákonníka, je zásada, podľa ktorej výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu. Okresný súd tak uzavrel, že sa vzhľadom na vykonané dokazovanie stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi, ak by žalobca (sťažovateľ) použil prostriedky z poskytnutého úveru pre seba, vrátil ich veriteľovi ako ručiteľ a následne by peňažné prostriedky žiadal od žalovanej. Uvedený prvostupňový rozsudok okresného súdu bol ako vecne správny potvrdený druhostupňovým rozsudkom krajského súdu z 22. apríla 2014, v ktorom krajský súd súčasne pripustil dovolanie na špecifikovanú otázku. Následne bolo toto druhostupňové rozhodnutie krajského súdu zrušené prvým dovolacím rozhodnutím najvyššieho súdu.

17. Najvyšší súd v prvom dovolacom rozhodnutí konštatoval, že záver druhostupňového rozsudku krajského súdu z 22. apríla 2014 o tom, že žalobca (sťažovateľ)

výkonom svojho práva porušil zásady poctivého obchodného styku, a preto nepožíva ochranu, je predčasný. Najvyšší súd interpretoval, že uplatnenie zásady poctivého obchodného styku má byť poslednou možnosťou (ultima ratio), ako vo výnimočných prípadoch zmierniť či odstrániť prílišnú tvrdosť zákona, v situácii, v ktorej by sa priznanie uplatňovaného nároku javilo krajne nespravodlivým. V tomto kontexte tiež upozornil, že citlivosť sociálnej spravodlivosti je v režime obchodného práva o niečo slabšia, čo môže viesť k tomu, že za poctivé v obchodnoprávnej rovine možno, podľa okolností, považovať aj postupy, ktoré by sa vo sfére všeobecného občianskeho práva mohli javiť ako nemravné, inými slovami, že sa normatívne systémy poctivého obchodného styku a dobrých mravov obsahovo nekryjú. Najvyšší súd poukázal na tvrdenia žalovanej, ktorá uvádzala, že jej sťažovateľ peniaze z úveru nikdy neodovzdal a že sa o výbere zo svojho účtu prvýkrát dozvedela v roku 2003 na daňovom úrade, ktorý preveroval prevod časti prostriedkov z dotknutého úveru na podnikateľský účet sťažovateľa, kde pred daňovým úradom žalovaná uviedla, že podá na sťažovateľa trestné oznámenie. V tejto súvislosti najvyšší súd konštatoval, že ani súd prvého stupňa a ani odvolací súd dokazovanie výsluchom svedkov v tomto smere nevykonali a bez ďalšieho uzavreli, že sťažovateľ svoje tvrdenie nepreukázal. Najvyšší súd dôvodil, že označené tvrdenia žalovanej v súvislosti s ostatnými zistenými skutkovými okolnosťami nevyhodnotil odvolací súd dôsledne. Dovolací súd poznamenal, že žalovaná od roku 2003, keď sa mala pred daňovým úradom dozvedieť o výbere peňažných prostriedkov sťažovateľom, až do roku 2007, keď sťažovateľ podal proti žalovanej žalobu, a ani v priebehu posudzovaného konania žiadnymi dostupnými prostriedkami nebránila, resp. neuplatnila svoje právo. Podľa najvyššieho súdu mal z tohto pohľadu vziať odvolací súd do úvahy aj to, či nečinnosť žalovanej a po uplynutí lehôt na uplatnenie a bránenie práva použitie obrany výkonu práva sťažovateľa v rozpore so zásadami poctivého styku nie je obchádzaním zákona zo strany žalovanej.

18. Po vrátení veci dovolacím súdom krajský súd konal a prijal namietaný rozsudok, ktorým prvostupňový rozsudok okresného súdu opätovne ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že dodatočne vypočul žalovanú i sťažovateľa k okolnostiam uzavretia úverovej zmluvy. Sťažovateľ v rámci svojho stanoviska uviedol, že úver osobne dojednával na účel rekonštrukcie rodinného domu

vo vlastníctve žalobkyne a peňažné prostriedky z poskytnutého úveru, ktoré v časti vybral a v časti previedol na svoj účet z účtu žalovanej, jej osobne aj odovzdal. Krajský súd na tomto mieste skonštatoval, že sťažovateľ takéto odovzdanie finančných prostriedkov žalovanej nijako súdu nepreukázal. K správaniu žalovanej, resp. k jej nedostatočnej aktivite pri bránení svojich práv po tom, čo sa pri podaní vysvetlenia pred daňovým úradom dozvedela o čerpaní peňažných prostriedkov sťažovateľom z poskytnutého úveru z jej účtu a na ktoré upriamil pozornosť dovolací súd v prvom dovolacom rozhodnutí, krajský súd uviedol, že žalovaná sa nachádzala v zložitej životnej situácii po smrti svojho manžela, keď sa z tohto dôvodu dostala do ekonomických problémov a mala navyše aj vyživovaciu povinnosť. V takejto situácii plne dôverovala sťažovateľovi, v tom čase svojmu zaťovi, že dorieši rekonštrukciu rodinného domu a na tento účel zabezpečí aj úver na jej financovanie. Dcéra žalovanej a súčasne bývalá manželka sťažovateľa ako svedkyňa k zisťovaným okolnostiam uviedla, že sťažovateľ najprv zabezpečil jeden úver v sume 600 000 Sk v prospech seba, ktorý sa mal použiť na jeho podnikanie, a neskôr prišiel s ponukou, že má možnosť zabezpečiť ďalší úver v sume 600 000 Sk, no jeho osobe už nebude môcť byť poskytnutý, preto bude vhodné dojednať tento druhý úver na rekonštrukciu domu v prospech žalovanej. Svedkyňa uviedla, že jej matke (žalovanej) žiadne prostriedky z úveru poskytnuté neboli. Samotná žalovaná v rámci svojho vyjadrenia uviedla, že o skutočnosti, že jej bol úver poskytnutý, sa dozvedela až pri podaní vysvetlenia pred daňovým úradom, a keďže jej žiadne prostriedky z úveru neboli poskytnuté, bola toho názoru, že sťažovateľ, ktorý úver spotreboval, by ho mal aj splácať, z tohto dôvodu sa ďalej o situáciu splácania úveru nezaujímal. Žalovaná dodala, že bola zo strany právneho zástupcu sťažovateľa upozornená na to, že proces vybavenia dotknutého úveru nebol celkom regulárny a že by z tohto dôvodu mohli byť voči nej vyvolané aj trestnoprávne dôsledky, preto nemala záujem riešiť situáciu podaním trestného oznámenia na sťažovateľa. Po posúdení uvedených okolností krajský súd vyhodnotil výkon práv sťažovateľa v postavení ručiteľa ako šikanózne, odporujúci zásadám poctivého obchodného styku a dobrým mravom, akcentujúcim vyššiu spravodlivosť, založenú na mravných princípoch, ktoré by mali byť aj základom samotných právnych noriem a zákonnosti. Krajský súd tak konštatoval, že by bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, aby sťažovateľ realizoval svoje ručiteľské práva za okolností, keď využil svoje dispozičné právo k účtu žalovanej, vyčerpal

poskytnutý úver a nijako nepreukázal, že by peňažné prostriedky z úveru žalovanej skutočne odovzdal.

19. V rámci posúdenia opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo prvoradou úlohou ústavného súdu posúdiť rešpektovanie princípu právnej istoty zo strany krajského súdu, ktorý konal po predchádzajúcom zrušení odvolacieho rozhodnutia dovolacím súdom, ktorý v zrušujúcom prvom dovolacom rozhodnutí formuloval právny názor, ktorý bol pre krajský súd záväzný.

20. Judikatúra ústavného súdu vo všeobecnosti akcentuje zákonný príkaz rešpektovania právneho názoru súdu vyššej inštancie, či už ide o viazanosť prvoinštančného súdu rozhodnutím odvolacieho súdu, alebo viazanosť odvolacieho súdu rozhodnutím dovolacieho súdu. Ústavný súd tak v minulosti judikoval, že ak musí sudca rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom stanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou stanovenou zákonom je i povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany iného súdu, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona (pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 346/08). Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa je vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 37/03).

21. Z obsahu odôvodnenia prvého dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, tak ako je to uvedené v bode 17 odôvodnenia tohto uznesenia, jasne vyplýva, že najvyšší súd v právnej veci sťažovateľa aplikáciu § 265 Obchodného zákonníka vo všeobecnosti nevyklúčil, krajskému súdu však vytkol predčasnosť jeho uplatnenia, keďže považoval zistenie skutkového stavu, nevyhnutného pre vyvodenie záveru o výkone ručiteľských práv sťažovateľa odporujúceho zásadám poctivého obchodného styku, za nedostatočné. Najvyšší súd v rámci týchto výhrad konštatoval potrebu doplnenia dokazovania vypočutím svedkov a tiež potrebu dôslednejšieho vyhodnotenia niektorých okolností, týkajúcich sa žalovanej a jej spávania. Ústavný súd, poukazujúc na odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu, tak ako je prezentované v bode 18 tohto uznesenia, je toho názoru, že krajský súd

na právny názor a z neho vyplývajúce pokyny najvyššieho súdu primerane reflektoval, doplnil dokazovanie vypočutím oboch účastníkov konania a v nadväznosti na to precizoval vyhodnotenie takto získaných, ako aj doterajších skutkových zistení. Najvyšší súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti v minulosti judikoval a objasnil zmysel a účel § 265 Obchodného zákonníka, kde uviedol, že pôsobenie zásady poctivého obchodného styku má ochraňovať zmluvných partnerov pred šikanóznymi tendenciami a praktikami v obchodovaní, pričom o šikanovanie by išlo vtedy, ak by výkon práva zreteľne smeroval iba k zjavnému poškodeniu iných subjektov (pozri rozsudok najvyššieho súdu z 18. júna 2009 sp. zn. 3 Obdo 11/2008). Ústavný súd sa domnieva, že vyhodnotenie skutkových okolností v právnej veci sťažovateľa bolo zo strany krajského súdu dostatočne a náležite vysvetlené, a to tak, že je podložené na prvý pohľad logickou argumentáciou. Skutkový záver krajského súdu, ktorý bol toho názoru, že sťažovateľ, ktorému sa nepodarilo preukázať skutočné odovzdanie finančných prostriedkov žalovanej, keď ich predtým preukázateľne z jej účtu odčerpával, vykonáva svoje ručiteľské právo šikanózne, teda v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za odporujúci prezentovanému zmyslu a účelu dotknutého ustanovenia Obchodného zákonníka. Pokiaľ ide o postup krajského súdu, súvisiaci s výsluchom svedkyne, ktorý je v kolízii s obsahom sťažovateľom citovaného ustanovenia § 199 ods. 1 CSP, chce ústavný súd poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú zvykne štandardne vo svojej rozhodovacej činnosti zohľadňovať. Podľa ESLP dohovor, aj keď zaručuje právo na spravodlivý proces, neupravuje otázku prípustnosti dôkazov ako takú a považuje ju za oblasť v prvom rade spadajúcu do vnútroštátnej úpravy. Samou osebe teda nemusí byť porušením práva na spravodlivý proces skutočnosť, že dôkaz bol získaný v rozpore s vnútroštátnym právom (pozri rozsudok ESLP vo veci Schenk proti Švajčiarsku z 12. júla 1988, č. 10862/84). V nadväznosti na to ďalej ESLP okrem iného vysvetlil, že pri zisťovaní, či bolo konanie spravodlivé ako celok, je potrebné skúmať predovšetkým kvalitu dôkazu vrátane toho, či okolnosti, za ktorých bol dôkaz obstaraný, vrhajú tieň pochybnosti na jeho vierohodnosť alebo presnosť (pozri rozsudok ESLP vo veci Heglas proti Českej republike z 1. 3. 2007, č. 5935/02). S odkazom na uvedené ústavný súd poznamenáva, že svedkyňa ako najbližšia príbuzná žalovanej je s ňou nepochybne v intenzívnom osobnom kontakte, a preto neprítomnosť svedkyne na predchádzajúcich

pojednávaniach ako spôsob zabezpečenia objektívnosti jej svedeckej výpovede sa za uvedených okolností javí ako iluzórny. Prítomnosť svedkyne na pojednávaníach predchádzajúcich jej vypočutiu tak nemožno v danom prípade považovať za zásadné a rozhodujúce kritérium pre posúdenie vierohodnosti, resp. kvality jej svedeckej výpovede. Na základe toho ústavný súd konštatuje, že porušenie § 199 ods. 1 CSP v okolnostiach veci sťažovateľa nedosiahlo takú intenzitu, ktorá by z materiálneho hľadiska mohla priviesť ústavný súd k záveru o porušení označených práv sťažovateľa zaručených ústavou a dohovorom.

22. Vychádzajúc z čiastkových záverov, uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto uznesenia, posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

23. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu